

DE POMPOEN BLIKKERT in het schaarse zonlicht. Zo'n twee meter hoog is hij. Een knalgele kolos op een grijze pier waar even grijze golven tegenaan klotsen. Op de achtergrond alleen een lege lucht.

Toeristen schuiven aan om selfies te nemen bij het beeld, een van de hoogtepunten van Naoshima, een eiland vol musea voor de kustlijn van Japan. Ook jij en je vriend wachten. Interessant is het ding niet, wel fotogeniek. Grappig ook. Er spreekt zo'n levensvreugde uit. Het geel, de zwarte polkadots die in lange rijen over het gladde oppervlak dansen. Zelfs de naam van de kunstenaar draagt die joie de vivre in zich. Yayoi Kusama. Je kent haar niet, en nu zing je haar naam in het oor van je vriend. Ya-yoi Ku-sa-ma. Ya-yoi Ku-sa-ma.

Jullie beurt. Jullie poseren, nemen foto's van elkaar zoals alleen kersverse geliefden doen. Te dichtbij, te veel tanden. Kusamaaaaaa, roep je. Te uitbundig.

Later die dag bots je opnieuw op haar naam in een van de musea. Een meterslang schilderij dit keer. Het doek is gevuld met ontelbare minuscule lussen. Een

schilderij zonder centrum, begin of einde. Een stui-
terende oneindigheid. Je loopt er langzaam langs, je
beeldt je het penseel in dat lus na lus na lus op het doek
aanbrengt, de herhaling, het geduld, de obsessie. Je
voelt haar drang, je wil die indrinken. Zo'n maker wil
je zijn, zo wil je schrijven. Vrolijk. En obsessief.

Terwijl jullie wegvaren van het eiland kies je een
nieuwe profielfoto voor Facebook. Je gezicht, glimla-
chend, tegen dat geel en zwart. Je bent zevenentwin-
tig, je ziet er jonger uit, naïef, verliefd. Een meisje nog,
dat net de belangrijkste keuzes van haar leven tot dan
toe heeft gemaakt. Je hebt gekozen voor een baan in
het onderwijs, voor deze reis, voor de liefde. Je gaat
ervan uit dat je schrijver wordt, dat je zal trouwen met
je vriend, dat jullie twee kinderen zullen krijgen. Je
staat op een drempel, de zee weerspiegelt alle moge-
lijkheden.

I

ECHO

Just as Bodhidharma spent ten years facing a stone wall,
I spent as much as a month facing a single pumpkin.

YAYOI KUSAMA

JE ROUWT OM een ongeboren kind. Sommige mensen noemen het een vruchtje. Voor jou reduceren ze daarmee je grootste liefde tot een ding, een beurse appel die je bij het groenafval gooit, waar het ongezien wegrot.

Andere dingen die mensen tegen je zeggen:

‘Verdriet heeft tijd nodig.’

‘Dit is een trauma, je zal het heel je leven met je meedragen.’

‘Je moet mild zijn voor jezelf.’

‘Je hebt nog tijd, je bent nog zo jong.’

‘Je moet niet focussen op je zwangerschapswens. Probeer het los te laten, dan zal het lukken.’

‘Drink je nog steeds alcohol?’

‘Die brie die je altijd eet? Stop daar eens mee. Toen ik mijn eetgewoontes veranderde, werd ik meteen zwanger.’

‘Ik ken iemand die vorig jaar drie keer een miskraam gehad heeft, en daarna is ze bevallen van een flinke zoon.’

Je wil geen flinke zoon. Je wil het hoopje cellen dat

in je hoofd een dochter met een naam was, een mini-versie van jezelf, maar dan beter. Misschien is dat wel waarom je een kind wil: om te zien of het beter kan.

Dat rouwen vind je maar een saaie bedoening. In de sofa liggen wachten tot de miskraam achter de rug is, vier seizoenen van een serie herbekijken omdat je hersenen geen nieuwe info kunnen verteren, neen, het is je ding niet. Je bent ondernemend, perfectionistisch ook. En zo wil je rouwen: intens, in één keer, afgebakend in de tijd. Drie weken ziekteverlof heb je, daarna zou je klaar zijn.

Maar na drie weken past je concentratievermogen nog steeds in de dop van een walnoot. Je komt de klas binnen en realiseert je dat je je les niet voorbereid hebt, iets wat je nog nooit eerder overkomen is. Wie is die incompetente lulak die zich als jou vermomt?

Na je uren lig je als een vod voor de televisie. Vanuit je ooghoeken zie je je man aan de keukentafel. Hij werkt aan een of ander journalistiek stuk over de therapeutische rol van AI, tikt krachtig op zijn toetsenbord, vinkt alweer de volgende deadline af.

Het wordt zomer. Jullie reizen naar Zuidwest-Engeland, naar de heidevelden van Dartmoor. Jij hebt de bestemming gekozen: je hebt *Wuthering Heights* gelezen en wil de betovering van het boek in je lichaam

opslaan. Pas nadat alles geregeld is, blijkt dat Brontës landgoed helemaal niet in Dartmoor ligt, maar in een ‘moorland’ ver ten noorden van jullie bestemming. Het is een nieuwe vergissing als bewijs van je broze herstel.

Jullie maken stille wandelingen tussen schapen en wilde pony’s. Je neemt voortdurend foto’s, allemaal pogingen om jezelf ervan te overtuigen dat het goed gaat, dat je het naar je zin hebt in dit verkeerde maar even mooie landschap.

Bij terugkeer ben je klaar om verder te werken aan het manuscript van je eerste roman: het moet lukken, in Cornwall heb je je verdriet met een grote boog van de kliffen gegooid.

Je bent ervan overtuigd dat je beter bent, maar je lichaam denkt er anders over. Het voelt log, vertoont mankementen. Er ontstaat een onverklaarbare, aanhoudende pijn in je linkervoet. Je hinkt, de middelste teen zwelt op, rood en bonzend. De medische malle-molen wordt in gang gezet: drie weken antibiotica, voet omhooghouden, zo veel mogelijk koude erop. Bij een volgende consultatie: zo veel mogelijk warmte. Heb je een marsfractuur? De foto’s zeggen van niet. Je krijgt wel andere diagnoses: platvoeten, hamertenen, een knobbelteen. Uiteindelijk beland je bij de reuma-afdeling.

‘Zit reuma in de familie?’ vraagt de dokter.

Je schudt je hoofd. Maar ’s avonds bel je toch naar

je mama om te dubbelchecken. Wanneer ze vertelt dat je oma na de dood van haar man haar eerste en enige reumatische aanval kreeg, moet je hard wenen.

Later vertel je aan je vrienden dat je een verdrietteen hebt.

Ook je cyclus ontspoord. Was je menstruatie vroeger een schoolvoorbeeld van regelmaat, nu komt ze onverwacht, en vooral veel te snel. Amper twee weken rust krijg je, en dan begint het dagenlange vloeien opnieuw.

‘Het voelt niet juist,’ zeg je tegen je man, en je voegt eraan toe dat het als een straf voelt, dat je maandston-den na dit alles net minder vaak moeten komen, toch voor een tijdje. Nu alle stolsels, weefsels, slierten en proppen uit je lichaam zijn, heeft de gynaecoloog je ‘schoon’ verklaard en dat wil je graag zo houden. Je verdient een pauze, er is toch geen baby om een nestje voor te bouwen. Maar je lichaam blijft verlangen en het bloed blijft komen.

Je luistert naar een podcast over seks en de cyclus, beseft hoe weinig je over jezelf weet. Hoe vanzelfsprekend je lichaam was voor het stukging. Nu leggen geduldige vrouwenstemmen je uit hoe de maatschappij niet afgestemd is op het vrouwelijke functioneren, omdat bij vrouwen het hele zijn fluctueert. ‘Een gezonde cyclus bestaat uit vier fases en die kan je vergelijken met de seizoenen,’ vertelt een zekere Rebecca. De eerste dag van je menstruatie is het begin van je cyclus. Het is hartje winter, de eierstokken maken nieuwe ei-

cellen wakker. Dan komt de lente, je folliculaire fase. Je eikel rijpt, je lichaam maakt meer oestrogeen aan, je happy hormone. Je voelt je zelfverzekerder en sensue-
ler. Dit is hét moment om beslissingen te nemen, om
nieuwe mensen te leren kennen, om loonsverhoging te
vragen. Wanneer je ovuleert, zomert het in je lichaam,
het hongert naar seks, een ingenieus staaltje enginee-
ring van de natuur. De herfst brengt sereniteit. In de
luteale fase word je reflectiever, introverter, creatiever.
Je wil je terugtrekken met een kommetje chips. En dat
mág je doen. Je menstruatie komt er immers aan.

Echte vrouwen zijn een met de natuur, ze menst-
rueren volgens de getijden, de maancycli, de seizoenen!
Een vrouwenlichaam kan een wondertje maken! Het
jouwe maakt alleen vijandig baarmoederslijmvlies.
Hoeveel chips mag je eten?

Je gebruikt ovulatietests om je cyclus beter in kaart
te brengen. Je brengt het staafje dat je net in urine
gedompeld hebt naar je man en vraagt hem om te
kijken naar de twee lijntjes. Denkt hij ook dat het
onderste lijntje donkerder is dan het bovenste? Zo ja,
dan moeten jullie seks hebben. Je beseft heel goed dat
hier niets sexy aan is en dat je helemaal niets aan het
loslaten bent.

Door je onderzoek ontdek je dat je luteale fase te kort
is. Je zorgvuldig genoteerde data tonen aan dat er iets
mis is. De fout ligt bij jou. Je bent niet bang, eerder
opgelucht. Zelfs trots, want je doortastende zelve is

terug. Je maakt een afspraak bij de huisarts, neemt je bewijsmateriaal op een briefje mee, krijgt een doorverwijzing naar de dienst fertiliteit. Het aftellen kan beginnen: de specialisten zullen je fiks.

Tegen je vrienden zeg je: 'Niet raar dat het niet lukt om opnieuw zwanger te worden. Mijn lichaam is wanhopig. Het maakt elke maand mooi baarmoederslijmvlies aan, klaar om een bevruchte eikel te ontvangen. Maar dan, nog voor dat eitje in zicht is, gooit het dat zorgvuldig opgemaakte bed terug naar buiten.'

Ergens krijg je corona, ergens trekken troepen zich terug, ergens schildert je een trap, ergens ga je naar zee, ergens sterft een koningin, ergens sterft de grootvader van je man.

Het laatste beeld dat jullie van hem hebben: zijn lachende buik onder een ziekenhuislaken. Jullie zwaaiden, hij stak vier korte vingers op, kaarsrecht in de lucht. 'Broeder!' riep hij nog naar je man, en hij wapperde nog eens veelzeggend met die vier vingers. Een viergeslacht, dat was wat hij wilde. Jullie hadden hem nooit verteld over jullie kindje.

Ergens begint een nieuw jaar, ergens wordt een auteur neergestoken, ergens ga je naar een performance van een feministisch icoon waar je kijkt naar de vulva van een pas bevallen circusartiest, ergens ga je terug naar zee, ergens valt er een laagje sneeuw, ergens start het WK voetbal, ergens wordt een kindje geboren.

Volgens de berekeningen zou jullie baby geboren worden op 1 januari. Het werd 1 januari en er kwam een kind, alleen was het niet van jullie, maar van een goede vriendin.

Ergens is een heftige aardbeving, ergens groeien er hyacinten in je tuin, ergens begin je een opruimactie in de kelder, ergens wordt ChatGPT gelanceerd, ergens ga je nog eens naar zee, ergens komt een nieuwe president aan de macht, ergens gaat de chronologie verloren, ergens tuig je de kerstboom op.

Rond Kerstmis start je een afleidingsoffensief: op je verlanglijstje geef je aan dat je ratten wil. Twee. Vrouwtjes, Rachele (uitgesproken als Rakélé) en Racclette. Aan geschokte gezichten toon je een filmpje van ratten die een miniatuurpak cornflakes in een miniatuurwinkelkarretje leggen. Soms merk je terloops op dat je ratten wil vanuit een opvoedkundige visie: weg met die verplichte schattigheid, iedereen verdient liefde.

Dit alles gebeurt, en al die tijd beweeg jij op een aparte tijdslijn. Het enige wat daarop staat is: niet zwanger. niet zwanger. niet zwanger. niet zwanger. niet zwanger.

Je werkt aan een roman over vriendschap. Je hebt een narratief met een startpunt en een eindpunt, schriften vol documentatie over twee personages, een A3-papier